

Markovo Evangelium

Jan Křtitel připravuje cestu Ježíšovi

¹ Zde začíná radostná zpráva o podivuhodném životě Ježíše Krista, Božího Syna.

² Již prostřednictvím dávného proroka Izajáše Bůh promluvil tak, jako by mluvil přímo ke svému Synovi:

„Pošlu před tebou zvláštního posla,
který připraví svět na tvůj příchod.

³ V době duchovně pusté bude volat:

„Přichází k vám Bůh!

Napravte svůj život,
odložte všechno,
co mu stojí v cestě!“

⁴ Tím poslem byl Jan Křtitel. Žil na poušti a vybízel lidi, aby od něho přijali křest a dali tak najevo, že se veřejně přiznávají ke svým proviněním, že jich litují a touží, aby jim Bůh odpustil. ⁵ Lidé z Jeruzaléma a z celého Judska přicházeli, aby mu naslouchali, a když vyznali své viny, Jan je pokřtil v řece Jordánu. ⁶ Jan nosil oděv z velbloudí srsti přepásaný pásem a živil se kobylykami a medem divokých včel. ⁷ Ve svých kázáních stále zdůrazňoval:

„Záhy po mně přijde někdo daleko mocnější, než jsem já; bude tak vznešený, že nejsem hoden ani jako otrok rozvázat řemínek jeho obuvi.

⁸ Já jsem vás křtil vodou, ale on vás bude křtít Duchem svatým.“

Jan křtí Ježíše

⁹ Jednoho dne přišel Ježíš z galilejského Nazaretu k Janovi a dal se od něho v Jordánu pokřtít. ¹⁰ Ve chvíli, kdy vystupoval z vody na břeh, viděl, jak se obloha rozevřela a na jeho hlavu se snesl Boží Duch v podobě holubice. ¹¹ Současně z nebe promluvil hlas: „Ty jsi můj milovaný Syn, z tebe mám radost.“

Satan pokouší Ježíše na poušti

¹² Hned nato Boží Duch vnukl Ježíšovi, aby odešel na poušť do samoty. ¹³ Šel tedy a čtyřicet dní tam strávil sám mezi divokou zvěří, vystaven satanovu pokoušení; potom přišli andělé a pečovali o něho.

Ježíš káže v Galileji

¹⁴ Později, když král Herodes uvěznil Jana Křtitele, vydal se Ježíš do Galileje a hlásal tam radostné poselství od Boha: ¹⁵ „Konečně přišel čas a přiblížilo se Boží království. Přestaňte myslet jen na pozemské věci, změňte svůj život a uvěřte tomu, co vám Bůh vzkazuje!“

Čtyři rybáři následují Ježíše

¹⁶ Jednoho dne šel Ježíš po břehu Galilejského jezera a uviděl Šimona a jeho bratra Ondřeje, jak vrhají do vody síť; byli totiž rybáři.

¹⁷ Ježíš na ně zavolal: „Pojďte za mnou! Udělám z vás jiné rybáře, budete lovit lidi!“ ¹⁸ Ti dva všeho nechali a šli s ním.

¹⁹ O něco dále pak spatřil jiné dva rybáře – Jakuba a Jana Zebedeovy. Seděli v lodi a opravovali potrhané sítě. ²⁰ I ty Ježíš vyzval. Oba bratři se okamžitě zvedli, opustili svého otce a najaté pomocníky a vykročili za Ježíšem.

Ježíš učí jako ten, kdo má moc

²¹ Tak přišli společně do města jménem Kafarnaum; v sobotu navštívili tamější synagogu, ve které se židé scházeli ke společným modlitbám, ke čtení i výkladu Písma. Ježíš tam začal kázat a ²² posluchači žasli, protože mluvil s nezvyklou přesvědčivostí. Bylo to úplně něco jiného, než co dosud slyšali od učitelů zákona.

²³ Byl tam také jeden muž posedlý démonem a ten začal vykřikovat: ²⁴ „Co je ti po nás, Ježíši Nazaretský? Chceš nás snad zničit? Vím dobře, že jsi svatý Boží Syn!“

²⁵ Ježíš ho rázně okřikl: „Už ani slovo! Vyjdi z něho ven!“ ²⁶ Posedlý se ještě chvíli zmítal a křičel, než ho démon opustil.

²⁷ Lidé byli ohromeni a začali se dohadovat: „Co to je? Nové učení? Odkud bere takovou moc? Vždyť i zlým duchům poroučí a oni ho poslouchají!“

²⁸ A zpráva o tom, co Ježíš učinil, se rychle roznesla po celém kraji.

Ježíš uzdravuje Petrovu tchyni a mnoho dalších

²⁹ Když pak Ježíš opustil synagogu, vydal se s Jakubem a Janem do Šimonova a Ondřejova domu. ³⁰ Šimonova tchyně právě ležela v

horečkách na lůžku, tak o tom pověděli Ježíšovi. ³¹ Ten k ní přistoupil, vzal ji za ruku a pomohl jí, aby si sedla. Horečka hned přestala, žena vstala a začala se starat o hosty.

³²⁻³³ Jakmile slunce zmizelo za obzorem (a skončil sobotní klid), sešli se lidé z celého města u Šimonova domu. Přivedli s sebou nemocné a posedlé. ³⁴ Toho večera uzdravil Ježíš mnoho lidí a z velkého množství posedlých vyhnal démony. Těm však nedovolil mluvit, protože věděli, že je Mesiáš – svatý Boží Syn.

Ježíš káže a uzdravuje

³⁵ Příští ráno vstal Ježíš ještě před svítáním a odešel na osamělé místo, kde se mohl v klidu modlit.

³⁶ O něco později jej Šimon se svými druhy začali hledat. ³⁷ Když ho našli, řekli mu: „Každý se ptá jenom po tobě!“

³⁸ Ježíš jim však pověděl: „Musím jít také do jiných měst, abych i tam oznámil své poselství. Vždyť proto jsem přišel.“

³⁹ A tak procházel celou galilejskou zemí, kázal v synagogách a mnohé vysvobožoval z moci démonů.

Ježíš uzdravuje malomocného

⁴⁰ Jednou za ním přišel člověk postižený malomocenstvím a na kolenou ho prosil: „Pane, vím, že mne můžeš uzdravit, když budeš chtít.“

⁴¹ Ježíš, pohnut soucitem, vztáhl ruku, dotkl se ho a řekl: „Chci, abys byl zdrav.“ ⁴² V tu chvíli malomocenství zmizelo a muž byl uzdraven.

⁴³⁻⁴⁴ Ježíš mu však přísně nařídil: „Jdi a dej si své uzdravení ověřit knězem. Cestou se však nikde nezastavuj a s nikým nemluv. Vezmi s sebou obětní dar, jak to uzdraveným z malomocenství předepsal Mojžíš, aby se všichni přesvědčili, že jsi očištěn.“

⁴⁵ Muž odešel, ale nevydržel mlčet. Každému na potkání radostně vyprávěl, že je uzdraven. A tak Ježíš nemohl veřejně vstoupit do žádného města a zůstával venku na osamělých místech. I tam se však za ním ze všech stran táhly zástupy lidí.

2

Ježíš uzdravuje ochrnutého

¹ Po několika dnech se Ježíš opět vrátil do Kafarnaum a hned se rozneslo, že je opět doma.

² Nahrnulo se tam tolik lidí, že zaplnili celý dům, ba dokonce ani přede dveřmi nebylo k hnutí. ³ Když jim Ježíš zvěstoval Boží poselství, chtěli se k němu dostat čtyři muži, kteří nesli na nosítkách ochrnutého člověka. ⁴ Protože se k němu nemohli prodrat zástupem, vystoupili po vnějším schodišti na plochou střechu domu, tu rozebrali a spustili lehátko s ochrnutým přímo před Ježíše.

⁵ Když viděl, jak ti muži bezvýhradně věří v jeho pomoc, řekl nemocnému: „Synu, tvé hříchy jsou ti odpuštěny.“

⁶ Sedělo tam také několik učitelů zákona a ti se mezi sebou začali domlouvat: ⁷ „Slyšeli jste, co ten člověk řekl? To je přece rouhání! On si

snad o sobě myslí, že je Bohem! Vždyť jedině Bůh může odpouštět hříchy.“

⁸ Ježíš však četl jejich myšlenky a obrátil se k nim: „Proč vás to tak popudilo, co jsem právě řekl? ⁹ Co je snadnější? Oznamit ochrnutému, že se mu odpouštějí hříchy, nebo mu rozkázat, aby se zvedl, sebral svoje lehátko a odešel domů?

¹⁰ Abyste uvěřili, že mám moc odpouštět lidem hříchy, dívejte se teď dobře.“ ¹¹ Nato se obrátil k ochrnutému a vyzval ho: „Vstaň a jdi domů, jsi uzdraven.“

¹² Ten vstal, sebral své lehátko a před očima všech odcházel. Udivení lidé chválili Boha a říkali: „Něco takového jsme ještě neviděli.“

Ježíš stoluje s hříšníky v Matoušově domě

¹³ Jindy vyšel Ježíš k jezeru, aby kázal zástupu, který ho tam očekával. ¹⁴ Když potom šel dál, uviděl Alfeova syna Leviho, který seděl v celnici a vybíral poplatky od pocestných.

„Pojď za mnou a staň se mým učedníkem,“ řekl mu Ježíš. Levi bez váhání vstal a šel s ním.

¹⁵ Ježíš se svými učedníky pak přijal pozvání do Leviho domu, kde usedli za stůl společně s dalšími celníky a lidmi pochybné pověsti; tyto vydědence společnosti Ježíš zvláštním způsobem přitahoval.

¹⁶ Když však židovští náboženští vůdcové viděli, že Ježíš stoluje s lidmi špatné pověsti, vyptávali se jeho učedníků: „Jak si jen může sednout k jednomu stolu s takovou lůzou?“

¹⁷ Ježíš to uslyšel a odpověděl jim: „Lékaře nepotřebují zdraví lidé, ale nemocní. Nepřišel

jsem proměnit lidi, kteří se považují za dobré, ale ty, kdo znají svou špatnost.“

Spor o půst

¹⁸ Janoví učedníci a židovští předáci měli ve zvyku se postit. Jednou přišli lidé za Ježíšem s otázkou: „Proč se tvoji učedníci také nepostí jako žáci Jana a farizejů?“

¹⁹ Nato jim Ježíš řekl: „Cožpak ženichovi přátelé odmítají na svatbě jídlo, když je ženich mezi nimi? To se přece radují, ²⁰ a teprve až je ženich opustí, budou mít důvod ke smutku a k půstu. ²¹ Nový život z Boha nelze vtěsnat do tradičních náboženských zvyků a forem, jako se na staré šaty nedá přišít záplata z neseprané látky. Vždyť záplata by se srazila, vytrhla by okolní chatrné tkanivo a díra by se ještě zvětšila. ²² Nové, bouřlivé víno také nedáváte do měchů ze staré kůže; ty by popraskaly a obojí by přišlo nazmar. Nové víno potřebuje nové, nezpuchřelé měchy.“

Učedníci vymílají v sobotu obilí

²³ Jednou v sobotu procházel Ježíš se svými učedníky obilným polem. Protože měli hlad, trhali učedníci klasy a jedli zrní.

²⁴ Farizejové to uviděli a vytýkali Ježíšovi: „Proč to dělají? Vždyť náš Zákon přece zakazuje v sobotu pracovat, a oni trhají obilí!“

²⁵⁻²⁶ Ježíš na to odpověděl: „Nikdy jste nečetli, co udělal král David a jeho družina, když měli na útěku hlad? Neslyšeli jste o tom, jak vešli do Božího chrámu – nejvyšším knězem byl tehdy

Ebjátar – a jedli posvátné chleby, které směli jíst pouze kněží?“ ²⁷ A potom ještě dodal: „Sobotní klid má přece sloužit člověku, a ne aby předpisy lidi zotročovaly. ²⁸ Já, jako Syn člověka, který přišel z nebe, stojím nade všemi zákony, i nad dodržováním soboty.“

3

Ježíš v sobotu uzdravuje muže s ochrnutou rukou

¹ Když opět přišel Ježíš do synagogy, spatřil tam člověka, který měl bezvládnou ruku. Protože byla právě sobota, ² Ježíšovi nepřátelé napjatě sledovali, co učiní. Jestliže ho uzdraví, bude to vítaná příležitost, jak jej obžalovat z rušení předepsaného svátečního klidu.

³ A opravdu, Ježíš vyzval postiženého, aby předstoupil před celé shromáždění, ⁴ a pak položil ostatním otázku: „Co se smí v sobotu? Mohou se konat dobré skutky, nebo se má páchat zlo? Je možné zachránit život, nebo jej zničit?“ Na tyto otázky se nikdo neodvážil odpovědět. ⁵ Jejich mlčení Ježíše naplnilo spravedlivým hněvem, jejich lhostejnost k lidskému utrpení ho roztrpčila. Přeměřil si je přísným pohledem a potom se obrátil k postiženému. „Natáhni tu ruku!“ řekl mu. On to učinil, a ejhle – ruka byla zdravá.

⁶ Farizejové opustili synagogu a šli se domlouvat s přívrženci krále Heroda na tom, jak Ježíše odstranit.

Velké zástupy následují Ježíše

⁷ Ježíš se opět se svými učedníky uchýlil k jezeru. Znovu jej následovaly zástupy lidí z celé Galileje, Judska, ⁸ Jeruzaléma, Idumeje a Zajordání, ba dokonce přišli i lidé z okolních pohanských měst Týru a Sidónu. Široko daleko se roznesly zprávy o jeho zázracích a velmi mnoho lidí se o nich chtělo přesvědčit na vlastní oči.

⁹ Ježíš požádal své učedníky, aby pro něj měli připravenou loďku, na kterou by se mohl uchýlit, kdyby ho dav příliš tísnil. ¹⁰ Mnoho nemocných už totiž uzdravil a další se k němu přímo vrhali, jen aby se ho mohli dotknout.

¹¹ A když ho spatřili ti, kdo byli posedlí démonem, padali před ním na zem a křičeli: „Ty jsi Boží Syn!“ ¹² On je však rázně umlčoval, protože nestál o jejich svědectví.

Ježíš volí dvanáct učedníků

¹³ Potom k sobě zavolal ty, které si vybral pro zvláštní svědecké poslání, a vystoupil s nimi na horu. ¹⁴ Z nich pak ustanovil dvanáct, kteří ho měli všude doprovázet a které bude posílat samostatně kázat ¹⁵ a uzdravovat. ¹⁶ Byli to: Šimon, kterému přidal jméno Petr, ¹⁷ Jakub a Jan – synové Zebedeovi, kterým někdy říkával „synové hromu“, ¹⁸ Ondřej, Filip, Bartoloměj, Matouš, Tomáš, Jakub Alfeův, Tadeáš, Šimon Kenaanský a ¹⁹ Jidáš Iškariotský, který ho později zradil.

Náboženští vůdcové obviňují Ježíše z posedlosti

²⁰ Když se Ježíš vrátil domů, lidé se k němu začali znovu scházet a brzy jich bylo tolik, že se ani neměl kde najíst. ²¹ Jeho příbuzní uslyšeli, co se děje, a tak se vypravili za ním, aby ho přinutili k návratu domů; domnívali se, že ztratil zdravý rozum.

²² Židovští náboženští učitelé, kteří přišli z Jeruzaléma, dokonce tvrdili, že Ježíš je posedlý Belzebubem, králem všech démonů. Jen proto prý ho ďáblové poslouchají, když je vyhání.

²³ Ježíš je pozval k sobě a vyvracel tyto pomluvy. Aby mu všichni rozuměli, použil příklad: „Jak může satan vyhnat satana? ²⁴ Království, které je vnitřně rozdělené, se musí zhroutit. ²⁵ Také rodina, kde je svár a nejednota, se nakonec rozpadne. ²⁶ A jestliže satan bojuje sám proti sobě, jak může něco dokázat? Nutně musí přijít jeho konec. ²⁷ Chce-li někdo vniknout do domu siláka a zmocnit se jeho věcí, musí ho nejprve spoutat. Tak i demony může vyhánět jen ten, kdo přemohl satana.

²⁸ Ujišťuji vás o jednom: všechno může být lidem odpuštěno, i když se v nevědomosti Bohu rouhají a hrubě ho urážejí slovy i skutky. ²⁹ Když ovšem někdo v zatvrzelosti odmítá Boží záchranou moc a přitom ví, co odmítá, takový člověk se rouhá Du-chu svatému. A to je hřích, který nemůže být odpuštěn.“

³⁰ To jim Ježíš řekl proto, že jeho činy úmyslně připisovali satanově moci, místo aby přiznali, že uzdravuje mocí Ducha svatého.

Ježíš říká, kdo tvoří jeho rodinu

³¹ Tehdy přišli k přeplněnému stavení, kde Ježíš učil, také jeho bratři s matkou a vzkázali mu, že s ním potřebují mluvit. ³² Sedělo kolem něj plno lidí, když mu kdosi oznámil: „Tvoje matka a tvoji bratři jsou venku a hledají tě.“

³³ Ježíš věděl, s jakým záměrem rodina přichází, a proto řekl: „Kdo je má matka? A kdo jsou moji bratři?“ ³⁴ Rozhlédl se po těch, kteří mu dychtivě naslouchali, a řekl: „Hle, tady je má matka a tady jsou moji bratři. ³⁵ Každý, kdo jedná podle Boží vůle, je můj bratr, moje sestra i moje matka.“

4

Ježíš vypráví podobenství o rozsévači

¹ Jednou Ježíš opět učil na břehu jezera. A protože se kolem něho znovu shromáždily davy lidí, nastoupil do člunu a odtud mluvil k těm, kteří byli na břehu. ² Ježíš své učení často vkládal do zvláštních obrazů – podobenství. Toto je jedno z nich:

³ „Poslouchejte! Jeden rolník se vydal na pole, aby zasel obilí. ⁴ Ne každé zrnو však padlo na vhodnou půdu. Některá se dostala na okraj cesty, kde je sezobali ptáci. ⁵ Jiná padla na skálu, kde bylo jen málo půdy. ⁶ Tam sice zrna brzy vyklíčila, ale ve slunečním žáru osení uschlo, protože kořínky v mělké vrstvě země neměly dost vláhy. ⁷ Jiná zrna zapadla mezi bodláčí, které záhy mladé rostlinky udusilo, takže ani nenasadily klasy. ⁸ Ovšem to zrní, které padlo do úrodné půdy, přineslo třicetinásobný,

jiné dokonce šedesáti – až stonásobný užitek.“
⁹ „Kdo má uši k naslouchání, ten ať poslouchá a přemýšlí,“ uzavřel Ježíš.

Ježíš vysvětluje podobenství o rozséváči

¹⁰ Později, když byl sám se svými dvanácti učedníky, ptali se ho: „Jak máme tvým podobenstvím rozumět?“

¹¹ „Vy, kteří mi býváte nablízku,“ odpověděl, „jste už pochopili mnohé z tajemství Božího království. Ale těm, co jsou ještě opodál, se to snažím vysvětlovat v podobenstvích. ¹² Je však o nich psáno v proctví:

Dívají se, a nevidí,

poslouchají, a přece nerozumějí,

a tak nejsou ochotni obrátit se k Bohu,

aby jim odpustil jejich viny.

¹³ Jestliže ovšem ani vy nechápete tento jednoduchý obraz, jak potom porozumíte všem dalším, které vám chci vyprávět?

¹⁴ Zde je tedy výklad: Tím rolníkem, o kterém jsem mluvil, je každý, kdo lidem přináší Boží poselství, aby je zasel do jejich života jako dobrou setbu. ¹⁵ Srdce některých posluchačů je tvrdé jako ušlapaná cesta. Satan okamžitě přichází a usiluje o to, aby zapomněli, co slyšeli.

¹⁶ Mělká skalnatá půda představuje srdce nestálých lidí. Boží poselství vyslechnou a radostně přijmou, ¹⁷ jsou však povrchní a slovo u nich nepronikne do hloubky. I když si zpočátku vedou dobře, odpadají, jakmile mají pro víru trpět.

¹⁸ Půda zaplevelená bodláčím je obrazem lidí, kteří dobrou Boží zprávu sice vyslechnou a přijmou, ¹⁹ ale všední starosti, záliba v majetku a touha po blahobytu Boží poselství v srdci udusí, takže zůstane bez užitku.

²⁰ Úrodné půdě se podobají ti, kteří bez výhrad přijímají Boží zvěst, a proto mohou přinést bohatou sklizeň – někteří dokonce mimořádnou sklizeň.“

²¹ „Když někdo z vás rozsvítí lampu, zakryje ji snad nádobou nebo ji strčí pod postel, aby zakryl její světlo? Určitě ne! Umístí ji tak, aby svítila.

²²⁻²⁴ Všechno, co je dosud skryto, vyjde najevo a tomu, co je nesrozumitelné, bude porozuměno. Dobře poslouvejte, co vám říkám. Kolik jste ochotni přijmout, tolik dostanete a ještě vám bude přidáno. ²⁵ Kdo už něco pochopil, porozumí ještě víc; kdo o to nestojí, přijde o všechno.“

Ježíš vypráví podobenství o zasetém semenu

²⁶ Dále Ježíš vyprávěl jiné podobenství: „S Božím královstvím je to jako s rolníkem, který oseje pole a odejde. ²⁷ Dny plynou, zrno vyklíčí a roste ve dne v noci, aniž by se o ně musel nějak starat nebo mu pomáhat. ²⁸ Půda sama dává semenu, co potřebuje k růstu. Nejdříve vzejde klíček, pak vyrostе stéblo, potom klas. ²⁹ A když v něm nakonec dozraje zrno, přijde rolník a sklídí je.“

Ježíš vypráví podobenství o hořčičném zrně

³⁰ „Jak ještě znázornit Boží království? K čemu ho přirovnat?“ uvažoval Ježíš. ³¹ „Je to

s ním jako se seménkem hořčice. ³² To sice patří mezi nejmenší semena, ale vyroste z něho největší bylina na poli. Na jejích větvích mohou dokonce hnízdit ptáci.“

³³ Ještě mnoho podobných obrazů Ježíš použil, aby lidem přiblížil svoje učení. ³⁴ Když mluvil veřejně, používal výhradně přirovnání. Když však potom býval se svými učedníky o samotě, všechno jim vysvětloval.

Ježíš utiňuje bouři

³⁵ K večeru toho dne vyzval Ježíš své učedníky: „Přeplavme se na druhou stranu jezera.“ ³⁶ Odrazili tedy s lodí, ve které seděl, a vzdalovali se od zástupů na břehu. Několik člunů však vyplulo za nimi. ³⁷ Zanedlouho se strhla silná větrná bouře. Vysoké vlny dorážely na člun a ten se začal plnit vodou. ³⁸ Ježíš však klidně spal na zádi, s poduškou pod hlavou. Učedníci ho probudili: „Mistře, tobě je jedno, že se potápíme?“

³⁹ Ježíš vstal, okřikl vítr a poručil vlnám: „Uklidněte se!“ V tu chvíli se vítr utišil a kolem se rozhostil klid.

⁴⁰ Pak se Ježíš obrátil na učedníky: „Proč jste se tolik báli? Copak mi nedůvěřujete?“

⁴¹ Byli tím vším ohromeni a ptali se jeden druhého: „Kdo to jen může být, že ho poslouchá vítr i voda?“

5

Ježíš vyhání démony do stáda vepřů

¹ Na protějším břehu jezera přistáli v gerasenském kraji. ² Jakmile Ježíš vystoupil ze člunu, přiběhl k němu nějaký člověk. Byl to muž posedlý démony, ³ který žil ve starých hrobech vytesaných do skály ⁴ a měl takovou sílu, že když ho spoutali okovy na nohou a řetězy na rukou, pouta vždycky rozlámal a řetězy roztrhal. Ne našel se nikdo tak silný, aby ho mohl zkrotit. ⁵ Ve dne i v noci se skrýval v hrobech a toulal se po okolních pahorcích, skučel a tloukl se kamením.

⁶⁻⁸ Když teď uviděl Ježíše, přiběhl a vrhl se před ním na zem. Ve chvíli, kdy Ježíš přikazoval démonovi, aby posedlého muže opustil, začal onen ubožák křičet:

„Co si mne všímáš, Ježíši, Synu Boha nevyššího? Zapřísahám tě při Bohu, nech mne na pokoji!“

⁹ „Jak se jmenuješ?“ zeptal se Ježíš. „Zástup, protože je nás v tomto těle mnoho,“ zněla odpověď.

¹⁰ A potom démoni žadonili, aby je neposílal nikam daleko.

¹¹ Na stráni nad pobřežím se právě páslo stádo vepřů. ¹² „Pošli nás do těch prasat,“ volali démoni.

¹³ Ježíš svolil a nečistí duchové vjeli do zvířat. Vzápětí se to velké, asi dvoutisícové stádo splašilo a hnalo se po stráni dolů k jezeru, vběhlo do vody a utopilo se.

¹⁴ Pasáci těch vepřů utekli do města a cestou všude rozhlašovali, co se stalo. Každý, kdo je uslyšel, spěchal se o tom přesvědčit na vlastní oči. ¹⁵ A tak se kolem Ježíše shromáždilo

mnoho lidí. Když viděli uzdraveného muže, jak sedí oblečený a chová se rozumně, polekali se. ¹⁶ Ti, kteří byli svědky celé události, jim totiž vyprávěli, co se událo s mužem a kam se poděli vepři. ¹⁷ A tak začali všichni Ježíše prosit, aby z jejich kraje raději odešel. ¹⁸ Nastoupil tedy zase do člunu. Uzdravený muž ho prosil, aby mohl jít s ním. ¹⁹ Ježíš však odmítl:

„Jdi domů ke své rodině a řekni všem známým, jaké dobrodiní ti Bůh prokázal a jak se nad tebou slitoval.“

²⁰ Ten člověk tedy v celém tom kraji zvaném Desítiměstí vyprávěl, jak velké dobrodiní mu prokázal Ježíš. A každý nad tím žasl.

Ježíš uzdravuje krvácející ženu a křísí děvče

²¹ Když se Ježíš znovu vrátil na galilejský břeh, sešel se kolem něho zase obrovský zástup lidí.

²² Přišel i představený místní synagogy Jairos, klekl před ním ²³ a úpěnlivě ho prosil:

„Moje dceruška umírá. Pojd' a zachraň ji, aby žila.“

²⁴ Ježíš tedy šel s ním. Také zástup se vydal s nimi a tlačil se na Ježíše ze všech stran. ²⁵ V davu byla jedna žena, která už dvanáct let trpěla krvácením. ²⁶ Mnoho lékařů na ní zkoušelo své umění. Stálo ji to celé jmění, ale nebylo to nic platné, nemoc se stále zhoršovala. ²⁷⁻²⁸ Až jednou se doslechla o Ježíšovi a jeho zázračné moci, a tak ho hledala s myšlenkou: „Když si jen sáhnu na jeho plášť, určitě se uzdravím.“ ²⁹ A opravdu! Jakmile se ho dotkla, krvácení přestalo a žena cítila, že je nadobro zdravá.

³⁰ Ježíš ovšem ihned poznal, že z něho vyšla uzdravující síla, otočil se a otázal se: „Kdo se to dotkl mého pláště?“

³¹ Jeho učedníci se divili: „Všichni se na tebe tlačí a ty se ptáš, kdo se tě dotkl?“

³² Ale Ježíš se rozhlížel, aby zjistil, kdo to byl.

³³ Žena, celá rozechvělá tím, co se s ní událo, padla mu k nohám a všechno mu pravdivě pověděla. ³⁴ On ji ujistil: „Dcero, tvá víra tě uzdravila. Můžeš klidně jít, protože nemoc tě už nebude trápit.“

³⁵ Když s ní ještě mluvil, dorazili poslové z Jairova domu se zprávou, že již je pozdě shánět pomoc. „Tvá dcera právě umřela, už Mistra neobtěžuj,“ oznamovali Jairovi. ³⁶⁻³⁷ Jako by nic neslyšel, obrátil se Ježíš k Jairovi a řekl mu: „Jen se neboj a důvěřuj mi!“ Do Jairova domu s sebou vzal pouze Petra, Jakuba a jeho bratra Jana. Ostatní požádal, aby zůstali venku.

³⁸⁻³⁹ Dům byl plný hlasitého pláče a nářku. „K čemu ten pláč a rozruch? Vždyť to děvče není mrtvé, jenom spí!“

⁴⁰ Vysmáli se mu. Vykázal všechny kromě rodičů a svých tří učedníků. Vešli do místnosti, kde dívka ležela. ⁴¹ Vzal ji za ruku a řekl: „Děvčátko, přikazuji ti, vstaň!“ ⁴² Dvanáctiletá dívka vstala a chodila.

Přítomní oněměli úžasem. ⁴³ Ježíš jim důrazně nařídil, aby nikomu nevypravovali, co se stalo. „Dejte jí najíst,“ připomněl rodičům.

6

Lidé z Nazaretu odmítají uvěřit

¹ Pak se Ježíš s učedníky vrátil do svého domovského města Nazaretu. ² Když přišla sobota, kázal v tamější synagoze, kde mu naslouchalo mnoho lidí. Všichni žasli a říkali si: „Kdepak se to naučil? Kde se u něho vzala ta moudrost? A dokonce dělá i zázraky! ³ Známe ho přece jako tesaře, syna Marie. Jeho bratři jsou Jakub, Josef, Juda a Šimon. A také jeho sestry žijí mezi námi.“ Nemohli se s tím prostě vyrovnat, dokonce se nad tím pohoršovali.

⁴ Ježíš jen poznamenal: „Nikde prorok neznamená tak málo, jako ve vlastní obci a rodině.“ Jejich nedůvěra ho zarmoutila ⁵⁻⁶ a nemohl tam učinit žádný zázrak; jen na několik nemocných položil ruku a uzdravil je. Rozhodl se, že se obrátí k lidem v okolních vesnicích.

Ježíš vysílá dvanáct učedníků

⁷ Potom svolal svých dvanáct učedníků, vysílal je po dvojicích do okolních vesnic a propůjčil jim schopnost osvobozovat lidi z moci zla. ⁸⁻⁹ Nakázal jim, aby si na cestu kromě hole nic nebrali: žádný chléb, žádná zavazadla, žádné peníze, dokonce ani náhradní obuv nebo šaty.

¹⁰ „V každé vesnici se ubytujte na jediném místě, a to tam, kde vás nejprve přijmou. ¹¹ Když vás někde nebudou chtít přijmout ani vyslechnout, jděte pryč a vyklepejte i ten jejich prach ze svých bot; ať mají, co jim patří.“

¹² Vydali se tedy na cesty a všude vyzývali, aby lidé zanechali svých zlých činů, litovali jich a začali žít nový život. ¹³ Vyháněli démony, nemocné potírali olejem a uzdravovali je.

Herodes zabíjí Jana Křtitele

¹⁴ Ježíšův věhlas se šířil a zprávy o něm se donesly až k uším krále Heroda. Někteří lidé říkali, že to ožil Jan Křtitel, proto prý koná takové zázraky. ¹⁵ Jiní se zase domnívali, že znovu přišel dávný prorok Eliáš, a další byli přesvědčeni, že prostě povstal nový prorok, jak tomu bývalo za starodávna.

¹⁶ Sám Herodes, když se o Ježíši dozvěděl, se polekal: „Je to Jan, kterého jsem dal popravit. Úřčitě vstal z mrtvých.“

¹⁷ Král dal již dříve Jana zatknout a uvěznit ho ve své tvrzi. ¹⁸ Jan mu totiž vytýkal, že odloudil vlastnímu bratru Filipovi manželku Herodiadu. ¹⁹ Ta Jana Křtitele za to nenáviděla a ukládala mu o život, bez králova souhlasu se však neodvažovala dát ho zavraždit. ²⁰ Věděla, že Herodes si ho vážil jako spravedlivého a svatého člověka a držel nad ním ochrannou ruku. Rozhovory s ním ho sice vždycky jaksi znepokojovaly, ale přesto mu rád naslouchal a někdy se podle jeho slov i řídil.

²¹ Herodiadě se naskytla příležitost Jana odstranit, když král na oslavu svých narozenin uspořádal hostinu pro své dvořany, důstojnictvo a vedoucí osobnosti Galileje. ²² Dcera Herodiady při banketu tančila před hosty a všem se velice líbila. ²³ Král byl tak okouzlen, že jí pošetile

slíbil splnit jakékoliv přání, i kdyby to měla být polovina království. Dokonce to přede všemi slavnostně odpřisáhl.

²⁴ Šla se tedy poradit se svou matkou a ta ji navedla, aby si řekla o hlavu Jana Křtitele.

²⁵ Rychle se vrátila ke králi a přednesla mu své přání: „Chci, abys mi hned teď dal přinést mísu s hlavou Jana Křtitele.“

²⁶ Král tím byl otřesen, ale neměl odvahu odvolat, co přede všemi hosty tak okázale slíbil.

²⁷ Poslal tedy do vězení kata, aby Jana stál. ²⁸ Kat rozkaz splnil a na míse přinesl Janovu hlavu. Děvče ji předalo své matce.

²⁹ Když se to doslechli Janovi učedníci, přišli pro jeho tělo a pohřbili ho.

Ježíš sytí pět tisíců

³⁰ Apoštolové se vrátili z cest a znovu se sešli u Ježíše. Vyprávěli mu o všem, co dělali a o čem hovořili s lidmi, se kterými se setkali.

³¹ Ježíš jim navrhl: „Pojďme na chvíli někam do ústraní a odpočínme si.“ Stále totiž měli kolem sebe tolik lidí, že jim sotva zbýval čas na jídlo. ³² Odjeli tedy lodí na odlehlé místo.

³³ Lidé je však viděli odplouvat, nadeběhli si je po břehu, a než loďka přirazila, už tam na ně čekali. ³⁴ Když Ježíš vystoupil a uviděl znovu veliký zástup, bylo mu jich líto, protože byli jako ovce bez pastýře. Začal je tedy opět učit.

³⁵⁻³⁶ Později odpoledne mu jeho učedníci připomínali: „Už bys je měl poslat domů. Tady se široko daleko nedá koupit nic k jídlu a za chvíli bude večer.“

³⁷ „Tak jim dejte najíst vy!“ navrhl Ježíš.

„Kde bychom vzali tolik jídla,“ namítali, „to by stálo pěkné peníze nakrmit takový zástup.“

³⁸ „Kolik tu mají lidé potravin? Jděte a zjistěte to!“ požádal Ježíš.

„Všeho všudy jen pět chlebů a dvě ryby,“ hlásili mu, když se vrátili. ³⁹ Vyzval je, aby se posadili po padesáti na travnatá místa. ⁴⁰ Vzniklo sto takových skupin.

⁴¹ Potom vzal těch pět chlebů a dvě ryby a poděkoval za ně Bohu. Lámal je na kusy a předával učedníkům, aby jídlo roznášeli lidem.

⁴² Tak se všichni najedli dosyta ⁴³ a ještě se sesbíralo dvanáct plných košů zbytků. ⁴⁴ Těch, kteří se najedli, bylo na pět tisíc.

Ježíš jde po vodě

⁴⁵⁻⁴⁶ Hned nato nařídil Ježíš svým učedníkům, aby nasedli na loď a vyrazili přes jezero do Betsaidy. Sám se rozhodl vydat se na cestu o něco později, protože se chtěl ještě s lidmi rozloučit a poslat je domů. Potom vystoupil na blízkou horu, aby se tam modlil. ⁴⁷ Noc mýjela, loď byla někde uprostřed jezera a on sám ještě na hoře. ⁴⁸ Za ranního svítání viděl, že jeho učeníci stále ještě namáhavě veslují proti větru. Vydal se za nimi po hladině jezera.

Přiblížil se až k lodi a chtěl kolem nich přejít. ⁴⁹ Když ho spatřili kráčet po vodě, začali křičet hrůzou, protože ho pokládali za přízrak.

⁵⁰ On je však uklidňoval: „Nebojte se, vždyť jsem to já!“ ⁵¹ Pak vstoupil k nim do člunu a vítr hned ustal.

Dlouho se z toho nemohli vzpamatovat. ⁵² Necháпали ještě, že když Ježíš může rozmnožit chléb, má moc i nad přírodou.

Ježíš uzdravuje všechny, kdo se ho dotýkají

⁵³ Potom přistáli u nejbližšího břehu, v oblasti, která se nazývala stejně jako jezero: Genezaret.

⁵⁴ Sotva vystoupili z lodi, lidé hned Ježíše poznali a po celém okolí se rozkřiklo, že sem připlul. ⁵⁵ Ať Ježíš odešel kamkoliv, z celé té krajiny k němu přinášeli nemocné. ⁵⁶ Všude, kam přišel, ve vesnicích, městech i venku na samotách, kladli na volně přístupná místa nemocné. Prosili ho, aby se mohli dotknout alespoň cípu jeho šatů. A každý, kdo se ho s vírou dotkl, byl uzdraven.

7

Ježíš hovoří o skryté čistotě

¹ Jednou za Ježíšem přišli z Jeruzaléma farizejové a učitelé zákona. ² Všimli si, že jeho učedníci nedodržují obřad umývání rukou před jídlem a tak porušují židovskou tradici. ³ Židé a zvláště znalci zákona úzkostlivě lpěli na zvycích svých předků a nedotkli se jídla dříve, než si pečlivě umyli ruce. ⁴ A když přišli z trhu, vždy se umyli celí, než se pustili do přípravy pokrmů. Stejně pečliví byli i při omývání číší, džbánů a

kuchyňského nádobí. Už po staletí dodržovali mnoho podobných předpisů.

⁵ Teď tedy dotírali na Ježíše: „Proč tvoji učedníci nedodržují zvyky našich předků a jedí neumytýma rukama?“

⁶ „Pokrytci!“ odrazil je. „Pravdivě o vás řekl Izajáš:

„Ústa mají plná Boha,
ale srdce prázdné.

⁷ Jejich obřady jsou k ničemu,
jejich učení nic než lidské výmysly.“

⁸ Opomíjíte skutečné Boží příkazy a nahrazujete je svými předpisy. ⁹ Vždyť vy vlastně rušíte Boží zákon ve jménu svých tradic.

¹⁰ Tak například Mojžíš vám tlumočil toto přikázání Božího zákona: „Měj v úctě svého otce i svou matku.“ K tomu dodal, že každý, kdo by třeba jen nadával svým rodičům, propadá trestu smrti. ¹¹⁻¹² Vy však připouštíte, aby člověk zanedbával své rodiče, kteří potřebují pomoc, jestliže má výmluvu: „Nemohu se o vás postarat, protože to, co z mého výdělku mělo patřit vám, jsem odevzdal jako příspěvek v chrámu.“ ¹³ Tak stavíte svoje názory nad Boží zákon. A to je jenom jeden příklad z mnoha.“

¹⁴ Pak k sobě přivolal zástup lidí a řekl jim: ¹⁵⁻¹⁶ „Poslouchejte mě a snažte se porozumět. To, co sníte, nemůže nijak ublížit vaší duši; ničíte ji však, když se zabýváte nečistými a zlými myšlenkami a šíříte je kolem sebe.“

¹⁷ Když potom vešel do nějakého domu, aby si odpočinul, začali se ho učedníci vyptávat na význam toho, co právě řekl.

¹⁸ „Ani vy tomu nerozumíte?“ divil se Ježíš. „Nechápete, že duši člověka nemůže uškodit to, co snědl?“

¹⁹ Vždyť jídlo neznečišťuje nitro; projde jen žaludkem a vychází ven.“

²⁰ K tomu připojil: „Člověku škodí to, co pochází z jeho nitra. ²¹ Tam se líhnou zlé myšlenky, necudnost, ²² nevěra, krádež, vražda, sobectví, zlost, podlost, sprostota, závist, urážky, pýcha a všelijaké výstřednosti. ²³ To je to zlo, které vychází z nitra člověka a odděluje ho od Boha.“

Ježíš vyhání démona z dívky

²⁴ Když opustil Ježíš Galileu, odešel na sever do pohanské Fénicie, kde se ubytoval v jednom domě. Chtěl utajit svou přítomnost, ale bylo to marné; už se o něm vědělo i tam.

²⁵ Tak o něm uslyšela i jedna Syroféničanka. ²⁶ Přišla a prosila ho na kolenu, aby uzdravil její pomatenou dceru.

²⁷ Ježíš jí odpověděl: „Přišel jsem především pro ty, kdo se hlásí k živému Bohu. Nech nejprve najít děti. Nebylo by správné vzít jim jídlo a hodit je štěňatům.“

²⁸ Žena se však nevzdala: „To je pravda, Pane, ale i štěňata sbírají pod stolem, co dětem upadne.“

²⁹ „Když to vidíš tak,“ řekl jí, „jdi klidně domů, tvoje dcera je zdravá.“

³⁰ Vrátila se tedy domů, kde našla dítě, jak klidně spí, beze stopy pomatenosti.

Zástup se podivuje Ježíšovu uzdravování

³¹ Z Fénicie se Ježíš vracel velikou oklikou zpět ke Genezaretskému jezeru, až se ocitl na území Desítiměstí. ³² Tamější lidé k němu přivedli hluchoněmého člověka a žádali, aby ho uzdravil.

³³ Ježíš si vzal muže stranou od zástupu. Nasliněným prstem se dotkl jeho jazyka a vložil mu své prsty do uší. (To byla jeho řeč k hluchoněmému.) ³⁴ Pak se Ježíš krátce pomodlil a zvolal: „Otevři se!“ ³⁵ V té chvíli začal muž slyšet a srozumitelně mluvit.

³⁶ Pak Ježíš žádal všechny shromážděné, aby se o tom nikomu nezmiňovali; ale čím více jim to zakazoval, tím více o tom mluvili, protože se s něčím podobným ještě nesetkali. ³⁷ Lidé žasli a říkali: „To už je schopen napravit všechno, když hluchým vrací sluch a němým řeč.“

8

Ježíš sytí čtyři tisíce

¹ Opět se kolem Ježíše shromáždilo velké množství lidí. Byli s ním tak dlouho, že dojedli své zásoby. Ježíš si svolal učedníky, aby se o tom poradili. ² „Je mi líto těch lidí,“ řekl. „Jsou zde již tři dny a nemají co do úst. ³ Když je pošlu domů bez jídla, cesta je vyčerpá. Vždyť někteří bydlí daleko.“

⁴ „Chceš snad, abychom jim tady v té pustině sháněli něco k jídlu?“ ulekli se učedníci.

⁵ „Kolik chlebů máte?“ zeptal se Ježíš.

„Sedm,“ odpověděli. ⁶ Nato řekl všem shromážděným, aby se posadili na zem. Vzal těch sedm chlebů, děkoval za ně Bohu, ulamoval z nich a dával svým učedníkům, kteří je rozdělovali všem ostatním. ⁷ Měli ještě několik malých ryb, za které Ježíš také Bohu poděkoval a dal je učedníkům, aby je opět roznesli.

⁸⁻⁹ Všichni se dosyta najedli; bylo jich tentokrát asi čtyři tisíce. Když potom posbírali zbytky nalámaných chlebů, naplnili jimi sedm košů. Pak Ježíš poslal lidi domů ¹⁰ a sám se svými učedníky nastoupil na lodku a přeplavili se k městečku Magdala.

Náboženští vůdcové žádají znamení z nebe

¹¹ Když se o Ježíšově příchodu dověděli tamější farizejové, přišli k němu a začali na něj dotírat:

„Udělej nějaký zázrak! Prokaž se nějakým božským znamením, a pak ti uvěříme.“

¹² „Kolik zázraků a znamení byste ještě chtěli?“ povzdechl si Ježíš. „Stejně byste ani potom neuvěřili.“

Ježíš varuje před falešným učením

¹³ Nechal je, nastoupil s učedníky znovu do lodky a pluli jinam. ¹⁴ Protože se zapomněli postarat o doplnění zásob, měli s sebou jen jednu chlebovou placku.

¹⁵ Během plavby jim Ježíš vážně kladl na srdce: „Dejte si pozor na farizejský a herodovský kvas!“

¹⁶ Tu si uvědomili, že nemají dost chleba. Neřešitelná situace!

17 Ježíš zaslechl, co je znepokojuje. „Co se staráte o jídlo? Ještě pořád vám nic nedošlo? To jste tak nechápaví? 18 ‚Oči mají a nevidí, uši mají a neslyší.‘ Cožpak si nic nepamatujete?

19 Co těch pět tisíc, které jsem nasýtil pěti chleby? A kolik košů jste nasbírali?“ „Dvanáct,“ odpověděli.

20-21 „A když jsem nasýtil čtyři tisíce pouhými sedmi chleby, kolik ještě zbylo? Vzpomínáte si?“ „Sedm plných košů,“ přiznali. „Tak vidíte – ještě vám to nestačí?“

Ježíš vrací zrak slepému muži

22 Když dorazili do Betsaidy, přivedli k němu slepce s prosbou, aby ho svým dotekem uzdravil. 23 Ježíš ho vzal za ruku a vyvedl za vesnici. Tam se nasliněnými prsty dotkl očí slepce a zeptal se: „Vidíš něco?“

24 Muž se rozhlédl a zvolal: „Ano, vidím lidi, ale nejasně; vypadají jako chodící stromy!“

25 Ježíš se ještě jednou dotkl jeho očí. Když se muž znovu podíval kolem sebe, viděl všechno jasně; jeho oči byly uzdraveny.

26 Ježíš ho poslal domů se slovy: „Přes vesnici raději nechoď a nikomu to neříkej.“

Petr vyznává, že Ježíš je Mesiáš

27 Potom Ježíš se svými učedníky opustil Galileu a procházel vesničkami v okolí Césareje Filipovy, na úpatí pohoří Hermonu. Cestou se svých učedníků zeptal: „Za koho mne lidé považují?“

28 „Někteří se domnívají, že jsi Jan Křtitel, jiní říkají, že jsi Eliáš nebo jiný velký prorok.“

29 „A za koho mne považujete vy?“ otázal se dále. „Ty jsi ten zaslíbený král – Kristus,“ zvolal Petr.

Ježíš poprvé předpovídá svou smrt

30 Nato jim přikázal, aby to nikomu neříkali, 31 a začal jim vykládat, co ho čeká, než uskuteční své poslání. Bude muset velmi trpět, velekneží, učitelé zákona i židovští předáci ho odsoudí, bude zabít, ale třetí den vstane z mrtvých.

32 Mluvil s nimi naprosto otevřeně. Petr si ho vzal stranou a chtěl mu to rozmluvit.

33 Ježíš se však obrátil k učedníkům a před nimi Petra pokáral: „Mlč, pokušiteli! Díváš se na to z lidského hlediska, a ne z Božího.“

34 Ke svým učedníkům přizval ještě další lidi a kladl jim na srdce: „Kdo mě chce následovat, musí odložit své vlastní zájmy, nést kříž svých nesnází a utrpení a ve všem následovat můj příklad. 35 Kdo si život a jeho radosti chce zachovat za každou cenu, ten přijde o všechno. Kdo se však všeho zřekne pro mne a moji nabídku, najde pravý a věčný život.“

36 Vždyť co člověku prospěje, získá-li celý svět, a pravý život promarní? 37 Dostane snad ještě jednou takovou příležitost? 38 Jestli se někdo stydí za mne a za má slova před nevěřícími a hříšnými lidmi, za toho se také já budu stydět, až se vrátím se svatými anděly v slávě svého Otce.

9

¹ Někteří z vás, jak tu stojíte, se ještě dočkají mocných projevů Božího království.“

Ježíš se proměňuje na hoře

² Po šesti dnech vzal s sebou Ježíš Petra, Jakuba a Jana a vystoupili na vršek hory.

Tam, daleko od lidí, se před očima učedníků stala s Ježíšem zvláštní proměna. ³ Jeho tvář ozářila nadpozemská sláva a oděv se skvěl oslnivou bělostí, nedosažitelnou lidskými prostředky. Tu uviděli dva muže, jak s Ježíšem rozmlouvají; ⁴ byli to Eliáš a Mojžíš.

⁵ Petr zvolal: „Mistře, jak je dobře, žeš nás vzal s sebou! Hned vám třem postavíme přístřeší.“

⁶ Ani si vzrušením neuvědomoval, co říká; tak byli tím viděním vyvedeni z míry.

⁷ Vtom je všechny zahalil oblak a z něho se ozval hlas: „Toto je můj milovaný Syn, toho poslouvejte!“

⁸ Když se mrak rozplynul, učedníci se rozhlédli, ale kromě Ježíše už nikoho neviděli.

⁹ Cestou dolů jim Ježíš přikázal, aby o té události nikomu nevyprávěli dříve, než vstane z mrtvých. ¹⁰ Slíbili, že o tom zatím budou mlčet, ale vůbec nechápali, co myslel tím, že „vstane z mrtvých“.

¹¹ „Proč učitelé zákona říkají, že dříve než Kristus musí znovu přijít prorok Eliáš?“ otázali se Ježíše.

¹²⁻¹³ „Ano, nejprve měl přijít Eliáš, aby dal vše do pořádku. A on také přišel a připravil

mi cestu. Ovšem, jak je v Bibli předpověděno, naložili s ním, jak se jim zlíbilo. Ale všimněte si, že Písmo hovoří také o Synu člověka, jak musí velmi trpět a upadnout do opovržení.“

Ježíš uzdravuje chlapce posedlého démonem

¹⁴ Když sestoupili k ostatním učedníkům, našli je obklopené množstvím lidí; mezi nimi byli i učitelé zákona, kteří se s učedníky o něčem dohadovali. ¹⁵ Když však uviděli Ježíše, uctivě ztichli a šli mu naproti, aby ho uvítali.

¹⁶ „O čem se dohadujete?“ zeptal se jich.

¹⁷ Z davu vystoupil jeden muž:

„Mistře, přivedl jsem k tobě svého syna; je posedlý démonem, který ho připravuje o řeč i sluch. ¹⁸ Kdykoliv se ho ten duch zmocní, svíjí se v křeči, skřípe zuby, z úst mu jde pěna a upadá do bezvědomí. Žádal jsem tvé učedníky, aby ho od toho osvobodili, ale nedokázali to.“

¹⁹ „Ach, vy lidé,“ zvolal Ježíš, „jak dlouho bude trvat, než uvěříte? Jak dlouho vás budu ještě snášet a mít s vámi trpělivost? Přiveďte toho hochu ke mně!“

²⁰ Šli pro něj. Sotva se s však přiblížil k Ježíšovi, chlapec se svalil na zem a svíjel se s pěnou u úst.

²¹ „Jak dlouho tím trpí?“ otázal se Ježíš otce.

„Už od malička. ²² Často byl ve smrtelném nebezpečí, protože ten démon jím smýkal do ohně i do vody. Jestliže je to možné, slituj se a pomoz!“

²³ „Jestli je to možné?“ podivil se Ježíš. „Všechno je možné pro toho, kdo věří.“

24 „Věřím, Pane, ale pomoz mi věřit víc!“ zvolal otec se slzami v očích:

25 Ježíš si všiml, že se sbíhají další lidé, a tak přikázal: „Duchu, který ovládáš jeho smysly, vyjdi z něho – jednou provždy!“

26 Mladík vykřikl, ještě jednou se zkroutil křečí a pak ztichl. Démon ho opustil. Hoch však zůstal ležet bez známek života. Davem proběhl šepot, že je mrtvý. 27 Ale Ježíš ho vzal za ruku, zvedl jej a on se postavil. 28 Když pak Ježíš vešel do domu a jeho učedníci s ním byli sami, zeptali se ho: „Proč jsme toho démona nemohli vyhnat my?“

29 „Zde pomůže jen modlitba a půst,“ odpověděl jim.

Ježíš podruhé předpovídá svou smrt

30 Když se odtamtud vydali na další cestu, procházeli Galileou, ale Ježíš si nepřál, aby se o něm lidé dozvěděli. 31 Chtěl mít čas pro své učedníky. Znovu je připravoval na to, že Syn člověka – totiž on sám – bude vydán na pospas lidem, kteří ho zabijí. Ale třetí den po smrti zase vstane k životu.

32 Oni tomu sice stále nerozuměli, styděli se však zeptat se ho.

Učedníci se ptají o to, kdo z nich je větší

33 Potom se vrátili do Ježíšova příbytku v Kafarnaum. Tam se Ježíš zeptal svých učedníků, o čem se to cestou dohadovali.

34 Oni však mlčeli. Přeli se totiž, kdo z nich je významnější.

³⁵ Ježíš se posadil a shromáždil je kolem sebe. „Kdo chce být na prvním místě u mne, bude u lidí jako ten poslední a všem bude sloužit,“ řekl.

³⁶ Pak k sobě zavolal malé děcko a vzal je před nimi do náruče se slovy: ³⁷ „Kdo se zastane takového dítěte a přijme ho v mém jménu, přijímá mne. Nepřijímá však jenom mne, ale i toho, který mne poslal.“

Učedníci brání jiným mluvit v Ježíšově jménu

³⁸ „Mistře,“ hlásil mu Jan, „viděli jsme člověka, který tvým jménem vyhání démony, a nebyl to nikdo z našich. Zakázali jsme mu to, když mezi nás nepatří.“

³⁹ „Neměli jste mu bránit,“ odpověděl Ježíš. „Vždyť přece žádný, kdo v mém jménu učiní zázrak, nemůže se hned po tom obrátit proti mně. ⁴⁰ Kdo není proti nám, je s námi. ⁴¹ A kdyby vám někdo podal sklenici vody jen proto, že jste moji – říkám vám, nepřijde o svou odměnu.

⁴² Kdo by však připravil o víru někoho, kdo mi důvěřuje jako toto dítě, lépe by mu bylo uvázat mlýnský kámen na krk a hodit ho do moře.

Ježíš varuje před pokušením

⁴³⁻⁴⁴ Svádí-li tě tvá ruka k činění zla, utni ji! Je pro tebe rozhodně lépe být bez ruky a mít jistotu, že budeš žít věčně, než mít obě ruce a jít do neuhasitelného ohně, odkud není vysvobození.

⁴⁵⁻⁴⁶ Podobně – svádí-li tě ke zlému tvá noha, zbav se jí. Je lépe být chromý a mít jistý věčný život, než s oběma nohama navěky zahynout.

47-48 A tak i oko: je-li původcem zla ve tvém životě, zbav se ho. Lépe je vejít do Božího království jednooký, než s oběma očima do věčného zahynutí.

49 Ke každé oběti patří sůl.

50 Sůl je dobrá věc. Ztratí-li však svou chuť a schopnost bránit rozkladu, čím ji nahradíte? Nebraňte se proto zkouškám a držte spolu.“

10

Ježíš učí o manželství a rozvodu

1 Ježíš opustil Kafarnaum a prošel Zajordáním do Judska. I zde ho obklopilo množství lidí a on je začal učit jako obvykle.

2 Přišli však za ním farizejové a pokoušeli se ho nachytat: zeptali se ho, zda je dovolen rozvod.

3 Místo odpovědi jim dal otázku: „Co řekl o rozvodu Mojžíš?“

4 „K tomu, aby manželství bylo zrušeno, podle Mojžíše stačí, když muž napíše ženě rozlukový list.“

5 „To byl jen Mojžíšův ústupek tvrdosti lidského srdce,“ řekl na to Ježíš. „Bůh si to tak nikdy nepřál. 6 Hned na počátku stvořil člověka jako nerozlučnou dvojici, muže a ženu. 7 Proto muž opustí své rodiče a připojí se ke své manželce; 8 v tom spojení již nežijí jako dva jedinci, ale stávají se jednou bytostí. 9 A proto člověk nemá právo rozdělit, co Bůh spojil.“

10 Později se učedníci znovu k té otázce vrátili.

11 Vyložil jim to:

„Kdo se rozvede se svou ženou a ožení se s jinou, hřeší stejně, jako by měl ženy dvě. ¹² A právě tak rozvede-li se žena se svým mužem a vdá se za jiného, dopouští se cizoložství.“

Ježíš žehná malým dětem

¹³ Lidé nosili k Ježíšovi děti, aby jim žehnal. Učedníci jim domlouvali, aby ho neobtěžovali.

¹⁴ Když to Ježíš slyšel, zlobil se: „Neodhánějte ty děti a nebraňte jim, když chtějí ke mně. I jim přece patří Boží království. ¹⁵ A říkám vám, že kdo nepřijde k Bohu s dětskou prostotou, nestane se občanem toho království.“

¹⁶ Bral děti do náruče, hladil je a žehnal jim.

Ježíš mluví k bohatému muži

¹⁷ Když se zase vydali na cestu, dohonil je nějaký muž a padl před Ježíšem na kolena: „Dobrý učiteli, co mám dělat, abych získal věčný život?“

¹⁸ „Proč mi říkáš dobrý? Vždyť dobrý je jen Bůh,“ odpověděl Ježíš. ¹⁹ „A k tvé otázce - přikázání přece znáš: nebudeš zabíjet, cizoložit, krást, lhát, podvádět, budeš si vážit svých rodičů.“

²⁰ „Mistře, všechno jsem dodržoval od mládí.“

²¹ Ježíš ho objal pohledem: „A přece ti něco schází. Jdi a prodej všechno, co máš, peníze rozdej chudým a získáš tak poklad v nebi. Potom se vrať a staň se mým následovníkem.“

²² Když to ten člověk vyslechl, zesmutněl a odešel s těžkým srdcem. Byl totiž velmi bohatý.

²³ Ježíš ho mlčky sledoval očima a pak se otočil k učedníkům: „Jak těžké je pro boháče vejít do Božího království!“

²⁴ To je zarazilo. Není snad majetek důkazem Boží přízně? „Přátelé, do Božího království se těžko dostanou ti, pro které jsou peníze a majetek smyslem života. ²⁵ Snáze projde velbloud tou uzoučkou brankou, které říkáte jehelné ucho, než bohatý vejde do Božího království.“

²⁶ To jim dodalo. „Má vůbec někdo naději, že se tam dostane?“ říkali si mezi sebou.

²⁷ Podíval se na ně. „Člověk na to nestačí, ale Bůh je všemocný.“

²⁸ Tu promluvil Petr: „Ale my jsme se všeho vzdali a šli za tebou.“

²⁹ „Ujišťuji vás,“ odpověděl Ježíš, „že každému, kdo se z lásky ke mně a pro šíření evangelia něčeho vzdá – ať už domova, života se sourozenci, rodiči, manželkou a dětmi, nebo majetku, ³⁰ se to vrátí stonásobně už zde na zemi (i když neujde pronásledování) a v budoucnosti ho čeká věčný život. ³¹ Mnozí, kteří u lidí něco znamenají, budou poslední, a těm nejpohrdanějším se tam dostane čestných míst.“

Ježíš potřetí předpovídá svou smrt

³² Když potom byli na cestě do Jeruzaléma, Ježíš šel vpředu a ostatní se drželi za ním. Co jim Ježíš řekl, to je znepokojilo a naplnilo obavami.

Zavolal k sobě svých dvanáct učedníků a znovu je připravoval na to, co ho čeká:

³³ „Musíme do Jeruzaléma a tam Syn člověka padne do rukou velekněží a učitelů zákona a ti ho odsoudí a vydají pohanům. ³⁴ Budou se mu veřejně vysmívat, plivat na něj, zbičují a zabijí ho. Ale třetí den vstane z mrtvých.“

Ježíš učí o službě druhým

³⁵ Přihlásili se Zebedeovi synové Jakub a Jan: „Mistře, chtěli bychom tě o něco poprosit.“

³⁶ „Co si ode mne přejete?“ vzhledl Ježíš.

³⁷ „Až usedneš na trůn, chtěli bychom ti sedět nejbližše se všech, každý z jedné strany vedle tebe.“

³⁸ „Nevíte, oč prosíte. Můžete pít z kalicha hořkosti, ze kterého musím pít já, a projít křtem utrpení, který mě čeká?“

³⁹ „Ale jistě,“ přisvědčili.

„Dobře, budete pít z mého kalicha a budete pokřtěni stejným křtem. ⁴⁰ Ale není mou věcí určovat vám pořadí v Božím království. To už je stanoveno.“

⁴¹ Ostatních deset se zlobilo na Jakuba a Jana.

⁴² Ale Ježíš je svolal dohromady a řekl jim: „Víte, že vládcové mají moc nad národy, a kdo vládne, obvykle druhé utlačuje. ⁴³ Ale mezi vámi to tak být nemá. Naopak, kdo z vás chce být velký, ať všem pokorně slouží. ⁴⁴ A kdo z vás chce být na předním místě, ať je pomocníkem všech.“

⁴⁵ Vždyť já – Syn člověka – jsem nepřišel na svět proto, aby mi ostatní sloužili, ale abych já sloužil jim a abych položil život pro záchranu mnoha lidí.“

Ježíš uzdravuje slepého žebráka

⁴⁶ Procházeli také Jerichem, kde se k nim přidal velký zástup. U cesty seděl slepý žebrák Bartimeus – Timeův syn.

⁴⁷ Když uslyšel, že to jde Ježíš Nazaretský, křičel: „Ježíši z rodu krále Davida, slituj se nade mnou!“

⁴⁸ Lidé mu domlouvali, aby mlčel. Ale on volal tím hlasitěji: „Synu Davidův, slituj se nade mnou!“

⁴⁹ Ježíš ho uslyšel, zastavil se a přikázal, aby slepce zavolali. Vrátili se tedy k Bartimeovi se vzkazem: „Máš štěstí, Ježíš tě volá – vstaň!“

⁵⁰ Slepce odhodil svůj starý kabát, vyskočil a klopýtal k Ježíšovi.

⁵¹ „Co pro tebe mohu udělat?“ dotkl se ho Ježíš. „Mistře, chci vidět!“

⁵² „Staň se, tvá víra tě zachránila.“

V té chvíli se slepci vrátil zrak a on se vydal také za Ježíšem.

11

Ježíš vjíždí do Jeruzaléma na oslátku

¹ Když se blížili k Jeruzalému a stoupali na Olivovou horu, uviděli Betfage a Betanii. Ježíš poslal dva ze svých učedníků napřed ² a řekl jim:

„Jděte do vesnice tamhle před námi. Na kraji vesnice uvidíte u plotu uvázané oslátko, na kterém ještě nikdo nejel. To mi přiveďte. ³ A kdyby se vás někdo ptal, co to děláte, odpovězte krátce: Pán ho potřebuje a brzy ho vrátí.“

⁴ Učedníci šli a skutečně našli u jednoho domu přivázané oslátko. ⁵ Když ho odvazovali, někteří z kolemjdoucích se ptali, proč to dělají.

⁶ Odpověděli tak, jak jim poradil Ježíš, a lidé je nechali zvíře odvést.

⁷ Přivedli oslátko k Ježíšovi, přehodili přes ně své pláště, Ježíš se na ně posadil a vydali se na cestu. ⁸ Lidé ze zástupu, který ho provázel, se začali předhánět v pozornostech; prostírali před ním své pláště, jiní lámali větve a zdobili jimi cestu. ⁹ Za ním i před ním se utvořil průvod a všichni volali:

„Ať žije král! Sláva!

¹⁰ Jde v Božím jménu!

Ať žije Davidovo království!

Nebe jásá s námi!“

¹¹ Tak vstoupil Ježíš do Jeruzaléma a vešel do chrámu. Všechno si tam pozorně prohlédl, a protože byl již večer, odešel se svými dvanácti na noc do Betanie.

Ježíš opět čistí chrám

¹² Druhý den cestou z Betanie dostal Ježíš hlad. ¹³ Z dálky uviděl fíkovník obalený listím a šel se podívat, zda nemá nějaké ovoce. Když pak přišel až ke stromu, zjistil, že kromě listí na něm nic neroste; první úroda byla pryč a na novou strom ještě nenasadil.

¹⁴ Učedníci slyšeli, jak říká stromu: „Nikdo už z tebe nebude jíst ovoce!“

¹⁵ Vrátili se do Jeruzaléma a Ježíš šel do chrámu. Když na nádvoří chrámu uviděl stánky s obětními zvířaty a pulty směnárníků,

zpřevracel je a obchodníky vyhnal. ¹⁶ Nedovolil ani, aby si někdo tamtudy krátil cestu s vodou od studny.

¹⁷ „Cožpak nevíte,“ horlil, „že je napsáno v Písmu: ‚Můj chrám je určen k tomu, aby se v něm všechny národy modlily?‘ Vy jste však z něho udělali lupičské doupě.“ ¹⁸ Slyšeli to i velekněží a učitelé zákona a přemýšleli, jak by se Ježíše zbavili. Měli z něho strach, protože lid byl jeho učením nadšen. ¹⁹ Večer Ježíš s učedníky opustil město.

Ježíš říká učedníkům, že mohou prosit o cokoliv

²⁰ Když šli ráno zase kolem toho fíkovníku, viděli, že je úplně suchý. ²¹ Petr si vzpomněl na včerejší příhodu.

„Mistře, ten fíkovník, který jsi odsoudil, uschl!“

²² „To vás překvapuje?“ usmál se Ježíš. „Boží moc je daleko větší. ²³ Když budete věřit Bohu – a myslím to smrtelně vážně – a řekli byste této hoře: ‚Zvedni se a padni do moře,‘ ta hora to udělá. Musíte jen věřit bez nejmenší pochybnosti. ²⁴ Pamatujte si: budete-li za něco prosit ve svých modlitbách s pevnou vírou, že vaše prosba bude naplněna, pak se tak určitě stane. ²⁵ Ale když se modlíte, odpusťte nejdříve tomu, proti komu něco máte, aby i váš nebeský Otec mohl odpustit vám. ²⁶ Jestliže ve vás zůstane hněv, ani Bůh vám nepromine vaše provinění.“

Židé se prou o Ježíšovu autoritu

²⁷ Přišli zase do Jeruzaléma. Když Ježíš procházel chrámem, zastavili ho zástupci představenstva chrámu ²⁸ „Od koho máš pověření k takovým činům? Kdo tě k tomu zmocnil?“

²⁹ „Já se vás také zeptám na jednu věc,“ opáčil Ježíš. „Když mi odpovíte, řeknu i já, od koho mám tu moc. ³⁰ Povězte mi: Byl Jan Křtitel skutečně poslán od Boha, nebo si to vymyslel?“

³¹ Dali hlavy dohromady: „Odpovíme-li, že od Boha, pak nám řekne, proč jsme mu tedy neuvěřili. ³² A před lidmi zase nemůžeme Jana prohlásit za obyčejného fanatika. Vždyť jsou všichni přesvědčeni, že to byl Boží prorok.“

³³ A tak odpověděli Ježíšovi: „Nevíme!“

„Ani já vám tedy nepovím, od koho mám pověření,“ odušil Ježíš.

12

Ježíš vypráví podobenství o boháči

¹ Začal pak vyprávět následující příběh: „Jeden člověk založil vinici. Obehnal ji plotem, postavil lis na víno a vystavěl hlídkovou věž. Potom vinici pronajal pachtýřům a sám odcestoval.

² Když přišla doba vinobraní, pověřil jednoho ze svých sluhů, aby od pachtýřů vybral podíl z úrody, který mu náležel. ³ Ale pachtýři sluhu ztloukli a vyhodili s prázdnou.

⁴ Majitel tam poslal jiného. Po něm začali házet kamení, těžce ho zranili na hlavě a vyhnali. ⁵ Poslal tam tedy dalšího a toho zabili.

Tak majitel vinice postupně vyslal ještě několik svých lidí. Ke všem se chovali surově, některé ztloukli, jiné ubili. ⁶ Nakonec tam vypravil svého jediného milovaného syna. Domníval se, že před ním přece jen budou mít respekt.

⁷ Ale nájemci si řekli: „To je jediný dědic. Zabijme ho a vinice bude naše.“ ⁸ A tak se stalo. Syna zavraždili a tělo vyhodili z vinice ven.

⁹ Co si myslíte, že udělá ten majitel, až přijde? Spravedlivě je odsoudí k smrti a vinici pronajme jiným. ¹⁰ Vzpomeňte si, že v Bibli je psáno:

„Kámen, kterým stavitelé opovrhli,
se nakonec stal kamenem nejdůležitějším
– svorníkem klenby.

¹¹ Pán Bůh to tak učinil
a my stojíme v údivu.“

¹² Židovští vůdci pochopili, že ten příběh platil jim, že oni jsou těmi proradnými pachtýři. Rádi by byli Ježíše zatkli, ale báli se davu. Prozatím od toho museli upustit.

Židé se ptají Ježíše na placení daně

¹³ Poslali však za ním několik farizejů a členů Herodovy strany, aby ho vyprovokovali k nějakému žalovatelnému výroku.

¹⁴ „Mistře,“ oslovili ho úlisně, „víme, že pravda je ti nade všechno; ať se to komu líbí či nelíbí, učíš pravdě tak, jak ji znáš od Boha. Řekni nám: máme platit Římu daně, nebo nemáme?“

¹⁵ Ježíš však nastraženou past prohlédl. „Co to na mě zkoušíte, podejte mi peněz!“

¹⁶ Když mu ho podali, zeptal se: „Čí obraz a jméno je na té minci?“ „Římského císaře,“ řekli.

¹⁷ „Dávejte tedy císaři, co je císařovo, a co je Boží, dávejte Bohu.“ Tak jim to zase nevyšlo.

Židé se ptají Ježíše na vzkříšení

¹⁸ Potom přišli se záludnou otázkou příslušníci skupiny saducejů, kteří nevěřili ve vzkříšení z mrtvých.

¹⁹ Řekli: „Mistře, v Mojžíšově zákoně je psáno: Zemře-li ženatý muž a nezanechá po sobě žádného dědice, jeho svobodný bratr je povinen oženit se s vdovou a zplodit bratrovi potomka. ²⁰ Povíme ti příběh: Bylo sedm bratrů. Nejstarší se oženil, brzo však zemřel a nenechal po sobě žádných dětí. ²¹ Druhý se oženil s vdovou, ale brzy zemřel bezdětný. Tak to stále pokračovalo, až zemřel i poslední. Nikdo z nich nezanechal dědice. ²² Nakonec zemřela i ta žena.

²³ Naše otázka zní: Čí bude ta žena po vzkříšení? Vždyť ji mělo za manželku všech sedm.“

²⁴ Ježíš odpověděl: „Vaše chyba je v tom, že neznáte Bibli a nevěříte v Boží moc. Manželství je záležitostí pozemského života. ²⁵ Až lidé vstanou z mrtvých, nebudou už mezi nimi tělesné svazky. Přetrvají jen svazky ducha.

²⁶⁻²⁷ A o vzkříšení samotném vůbec nepochybujte. Cožpak jste nečetli o Mojžíšovi a hořícím keři? Jak se tam Bůh tehdy představil? „Já jsem Bůh Abrahámův, Bůh Izákův, Bůh Jákobův.“ Když o lidech zesnulých před mnoha staletími

říká: „já JSEM jejich Bůh,“ pak je jasné, že pro něj nikdy nepřestali existovat. Vidíte, jak jste vedle.“

Židé se ptají Ježíše na největší přikázání

²⁸ Tyto rozhovory sledoval jeden z učitelů zákona. Zdálo se mu, že Ježíš odpovídá znamenitě. A tak mu předložil svůj problém: „Které přikázání je nejdůležitější?“

²⁹ Ježíš nezaváhal:

„První přikázání zní takto: Slyš Izraeli, Pak Bůh je jediný Pán. ³⁰ Miluj ho z celého srdce, celou bytostí a ze všech sil.

³¹ A to druhé: Miluj druhého člověka tak, jako miluješ sebe. Nejsou důležitější přikázání než tato.“

³² „Mistře, tys dobře vystihl to podstatné,“ musel uznat tazatel. „Bůh je jen jeden a kromě něho není jiného. ³³ Milovat ho z celého srdce, celým rozumem a vši silou své vůle a druhé lidi milovat jako sebe – to je víc než všechny oběti zvířat na oltáři.“

³⁴ „Ty nejsi daleko od Božího království,“ ocenil jeho postoj Ježíš. Pak už se ho nikdo neodvážil na nic zeptat.

Židé nemohou odpovědět na Ježíšovu otázku

³⁵ Později, když Ježíš učil v chrámu, položil otázku: „Z čeho náboženství učitelé usuzují, že Kristus musí být potomkem krále Davida?“

³⁶ Vždyť sám David napsal, inspirován Duchem svatým:

„Bůh řekl mému Pánu:

Sed' po mé pravici,
dokud ti tvé nepřátele nepoložím k nohám.'
³⁷ Když ho David nazývá svým Pánem, jak by
tedy mohl být Davidovým synem?"

Ježíš varuje před náboženskými vůdci

Ježíš měl vždycky mnoho pozorných posluchačů. ³⁸ Jednou je varoval:

„Dejte si pozor na učitele, kteří se na veřejnosti procházejí v krásných šatech a čekají, že je lidé budou uctivě zdravit a klanět se jim. ³⁹ Rádi si zajišťují přední sedadla v modlitebnách a čestná místa na hostinách. ⁴⁰ Vyjídají vdovské domy tím, že si dávají platit za modlitby, které úmyslně protahují. Protože učí jiné a takhle se chovají, Bůh je potrestá tím přísněji.“

Chudá vdova dává vše, co má

⁴¹ Jednou si Ježíš sedl proti chrámové pokladně a pozoroval lidi. Mnozí bohatí tam vkládali značné částky peněz. ⁴² Přišla také jedna chudá vdova a do pokladny vhodila dvě drobné mince.

⁴³ Ježíš si zavolal své učedníky a řekl jim: „Poslyšte, ta chudá vdova vlastně dala víc než boháči. ⁴⁴ Ti dávali jen přebytky, bez kterých se snadno obejdou, ale ta žena dala všechno, co měla na živobytí.“

13

Ježíš vypráví o budoucnosti

¹ Když vycházel z chrámu, řekl mu jeden z jeho učedníků: „Podívej, Mistře, z jakých

mohutných kvádrů je chrám vystavěn. Není to krása?“

² „Z téhle krásy,“ zachmuřil se Ježíš, „nezbude nic než rozvaliny. Vše bude rozbořeno.“

³ Vyhledal tiché místo na svahu Olivové hory, odkud byl výhled na chrám. Petr, Jakub, Jan a Ondřej se ho ptali, ⁴ kdy ta pohroma nastane a jaké varování ji bude předcházet.

⁵ Ježíš začal hovořit: „Dejte si pozor, aby vás někdo neoklamal. ⁶ Mnozí přijdou a budou tvrdit, že oni spasí svět. A řadu lidí zmatou. ⁷ Na mnohých místech vzplanou války a nepokoje. Neděste se, to bude znamení konce, ale ještě ne konec světa.

⁸ Znepřátelí se národ s národem, stát se státem. Na různých místech budou zemětřesení, nastane hlad. Ale to bude jen počátek porodních bolestí nového věku.

⁹ Nedejte se překvapit. Budou vás vláčet před soudy, bičovat v synagogách, předvedou vás před vlády a krále, protože jste moji následovníci. A to bude vaše příležitost, abyste jim svědčili, že já jsem přišel zachránit svět. ¹⁰ Dříve, než nastane konec světa, musí se o mně dozvědět lidé všech národů. ¹¹ Až vás budou vyslyšet, nestarejte se předem, jak budete odpovídat. Duch svatý vám dá pravá slova.

¹² Bude to těžká doba; bratr vydá na smrt svého bratra, otec syna. Děti se postaví proti rodičům a zničí je. ¹³ A vy? Vás budou všichni nenávidět, protože jste mi oddáni. Ale kdo se mne přes všechno nezřekne, bude spasen.

¹⁴ To, co se odehraje zde v Jeruzalémě, bude obrazem událostí na konci světa. Až bude chrám znesvěcen, nečekejte na nic a utečte do hor. ¹⁵ Budete-li na schodišti, už se nevracejte do domu, abyste si něco vzali s sebou. ¹⁶ Budete-li pracovat na poli, nechodte se domů převléknout.

¹⁷ Zle bude v těchto dnech těhotným ženám a kojícím matkám. ¹⁸ Proste Boha, abyste nemuseli utíkat v zimě. ¹⁹ Také na konci věků budou strašné doby, jaké tu od stvoření světa nebyly. ²⁰ Kdyby Bůh ty dny nezkrátil, žádný člověk by nebyl zachráněn. Ale zkrátí je pro záchranu svých vyvolených.

Ježíš mluví o svém návratu

²¹ A když vám někdo řekne: Hledte, tenhle je spasitel nebo tamten – nevěřte! ²² Ukáže se mnoho falešných spasitelů a lživých proroků a budou dělat leccaké zázraky ve snaze obelstít všechny, kteří patří Bohu – kdyby to bylo možné. ²³ Předem vás varuji, dejte si na ně pozor.

²⁴ Po těchto útrapách se slunce zatmí, měsíc přestane svítit, ²⁵ hvězdy budou padat a zákony vesmíru budou otřeseny.

²⁶ A pak uvidíte mne – skutečného Spasitele, jak přicházím v oblacích s mocí a slávou. ²⁷ Vyšlu své posly, aby shromáždili moje vyvolené ze všech koutů světa.

²⁸ Posuzujte znamení té doby, jako pozorujete ovocné stromy: Nejprve raší listí, pak stromy nasazují na květ a potom na ovoce; tehdy víte, že brzo přijde sklizeň. ²⁹ Až se stanou ty věci, o

kterých jsem hovořil, vězte, že konec je blízko, přede dveřmi.

³⁰ Již vaše generace se přesvědčí o pravdivosti mých slov. ³¹ Nebe a země zaniknou, ale má slova nepozbudou platnosti.

Ježíš vyzývá k bdělosti

³² Dnes nikdo, ani andělé, ani já, neznáme den a hodinu, kdy se to má stát; jen můj Otec to ví přesně. ³³ A protože to ani vy nemůžete vědět, buďte bdělí. Čekejte na mne.

³⁴ Můj příchod bude jako návrat muže, který odcestoval do ciziny. Svým zaměstnancům uložil práci, kterou mají zatím vykonávat, a vrátnému poručil, aby bděl.

³⁵ Buďte ostražití! Vždyť nevíte, kdy se mám vrátit. Může to být večer, v noci, za svítání nebo i za bílého dne. ³⁶ Nerad bych vás našel spící. Očekávejte můj návrat. ³⁷ Říkám vám i všem po vás: Bděte!“

14

Žena pomazává Ježíše drahocennou mastí

¹⁻⁹ Dva dny před židovskými Velikonocemi byl Ježíš v Betanii hostem u Šimona, zvaného Malomocný. Právě byli u stolu, když do domu přišla žena s alabastrovou nádobkou drahocenného vonného oleje z pravého nardu. Otevřela ji a olej vylila na Ježíšovu hlavu.

Některým se to zdálo přehnané a říkali si mezi sebou: „K čemu takové plýtvání? Vždyť ten olej měl cenu přes tři sta denárů. Mohli jsme ho

prodat a výtěžek rozdat chudým.“ Vyčetli to i té ženě.

Ale Ježíš se jí ujal: „Nechte ji. Proč jí kazíte radost? Vždyť ona to myslí dobře. Chudých bude vždycky dost a budete mít příležitost jim pomáhat, ale já od vás odejdu. Udělala, co mohla. Vlastně předem ošetřila moje tělo, jako se to dělá před pohřbem. Poslyšte, co vám teď řeknu: Kdekoliv po světě se bude mluvit o mně, tam se také bude připomínat tento její čin.“

Mezitím se radili velekněží a učitelé zákona, jak by Ježíše nenápadně zatkli a odstranili. Usnesli se: „Nesmíme to udělat o svátcích, aby nevznikly nepokoje, když je v Jeruzalémě mnoho poutníků.“

Jidáš domlouvá zradu Ježíše

¹⁰ Jidáš Iškariotský, jeden z dvanácti Ježíšových učedníků, nabídl vedoucím židovským kněžím, že jim Ježíše vydá, až bude na nějakém opuštěném místě.

¹¹ To právě potřebovali, a tak mu za to slíbili peněžitou odměnu. Od té chvíle čekal Jidáš na svou příležitost.

Učedníci připravují velikonoční večeři

¹² První den svátků, kdy se zabíjel a jedl velikonoční beránek, zeptali se učedníci Ježíše: „Kde máme připravit velikonoční večeři?“

¹³ Ježíš poslal dva z nich do města; měli potkat člověka se džbánem vody ¹⁴ a sledovat ho až do domu. Majiteli toho domu měli říci: „Mistr prosí, abys nám ukázal místnost, kde

máme jíst velikonoční večeři.“ ¹⁵ A on jim měl ukázat velkou jídelnu v patře, zařízenou a připravenou. Tam měli prostřít k jídlu.

¹⁶ Dva z učedníků šli tedy do města, podle Ježíšova návodu našli dům a připravili velikonočního beránka.

Ježíš naposledy večeří s učedníky

¹⁷ Večer tam přišel Ježíš s ostatními. ¹⁸ Při večeři se na ně obrátil: „Poslyšte, co vám řeknu: Jeden z vás, kteří jste se mnou u stolu, mě zradí.“

¹⁹ Zaraženě na sebe pohlédli: „Koho tím míní? Snad ne mne?“

²⁰ Opakoval jim: „Je to jeden z vás dvanácti, který si nabírá ze stejné mísy se mnou. ²¹ Jdu cestou, která je mi určena, ale běda tomu člověku, který se propůjčil ke zradě. Bylo by pro něho lépe, kdyby se byl nenarodil.“

²² Na závěr večeře vzdal Ježíš díky Bohu za chléb, lámal ho a podával kousky stolovníkům se slovy: „Jezte, to je moje tělo!“

²³ Pak se pomodlil nad kalichem vína a podával jim ho všem se slovy: ²⁴ „To je moje krev, prolitá za mnohé jako pečeť nové smlouvy mezi Bohem a člověkem. ²⁵ A já vám říkám, že už neokusím jiného vína až do té doby, než s vámi zasednu k hostině v Božím království.“

Ježíš předpovídá Petrovo zapření

²⁶ Nakonec zaspívali píseň a vyšli ven na Olivovou horu. ²⁷ Cestou jim Ježíš řekl: „Tuto noc mě všichni opustíte. Prorok o tom napsal: ‚Zabijí pastýře

a ovce se rozprchnou.‘

28 Ale vstanu z mrtvých a půjdu napřed do Galileje, kde se setkáme.“

29 „I kdyby tě všichni zradili, já tě neopustím,“ prohlásil Petr.

30 „Poslyš, co ti řeknu,“ odvětil Ježíš. „Dřív než kohout ráno podruhé zakokrhá, třikrát mne zapřeš.“

31 „Kdybych měl i zemřít, nezapřu tě,“ zapřísahal se Petr. Ostatní slibovali podobně.

Ježíš prožívá muka v zahradě

32 Přišli do olivového sadu, zvaného Getsemane. „Počkejte tady na mne, než se pomodlím,“ požádal Ježíš učedníky.

33 Vzal s sebou jenom Petra, Jakuba a Jana. Ti viděli, že Ježíše se zmocňuje strach a tíseň.

34 Netajil se tím: „Je mi těžko až k smrti. Zůstaňte tady a bděte se mnou.“

35 Odešel kousek dál, padl na zem a modlil se, aby byl ušetřen nastávajících hodin, kdyby to bylo možné.

36 „Otče, Otče,“ volal, „ty máš všechny možnosti. Ušetři mne toho kalicha utrpení. Nehleď však na to, co chci já, podrobím se poslušně tvé vůli.“

37 Vrátil se k těm, které vzal s sebou, a viděl, že spí. Probudil Petra: „Šimone, jak můžeš spát? To nedokážeš se mnou bdít ani tu chvíli?”

38 Probudte se a modlete se, abyste obstáli v přicházející zkoušce. Odhodlání nestačí, když člověk nemá dost sil.“

39 A opět odešel a modlil se jako předtím.

40 Když se k nim vrátil podruhé, spali zase,

protože byli velmi unaveni. Nevěděli, co říci na svou omluvu.

⁴¹ Když přišel potřetí, řekl jim: „Ještě spíte? Ještě odpočíváte? Už dost! Přichází chvíle, kdy Syn člověka bude vydán do rukou zlých lidí.

⁴² Vstaňte a pojďte, můj zrádce už je zde.“

Ježíš je zatčen

⁴³ Jen to dořekl, přicházel Jidáš – jeden z dvanácti nejbližších, a s ním velký zástup mužů, ozbrojených meči a obušky. Byla to chrámová stráž, poslaná velekněžími.

⁴⁴ Aby se ve tmě nezmýlili, zrádce si s nimi smluvil toto znamení: „Kterého z nich políbím na pozdrav, to je on. Chyťte ho a dobře držte.“

⁴⁵ Přistoupil tedy k Ježíši a se slovem „Mistře“ ho políbil. ⁴⁶ Ozbrojenci Ježíše popadli a zajali ho. ⁴⁷ Jeden z jeho učedníků vytasil meč a sekl po jednom z útočníků tak, že mu uťal ucho.

⁴⁸ Ježíš se hájil pouze slovy: „Cožpak jsem zločinec, že jste na mne přitáhli jako do boje?”

⁴⁹ Každý den jsem přece učival v chrámu, ale tam jste se na mne neodvážili. Ani nevíte, jak přesně plníte proroctví řečená o mně.“

⁵⁰ Ježíšovi učedníci se rozprchli. ⁵¹ Pouze jeden chlapec narychlo oblečený sledoval Ježíše z povzdálí. Strážci ho chytili za plášť, ⁵² ale on se z něj vyvlékl a utekl nahý.

Kaifáš vyslýchá Ježíše

⁵³ Ježíše odvedli k veleknězi, který ihned svolal nejvyšší židovskou radu. ⁵⁴ Petr se opatrně vydal za nimi, a tak se dostal až na nádvoří

veleknězova paláce. Posadil se k ohni strážců a hřál se s nimi.

⁵⁵ Mezitím velekněz a jeho poradní sbor marně hledali člověka, který by dosvědčil, že Ježíš spáchal nějaký hrdelní zločin. ⁵⁶ Měli dost falešných svědků, ale jejich výpovědi si příliš odporovaly.

⁵⁷⁻⁵⁸ Několik se jich shodlo na Ježíšově výroku: „Zbořím tento chrám, postavený rukama. Za tři dny pak postavím jiný a nebude k tomu třeba lidských rukou.“ ⁵⁹ Ale ani tato svědectví nebyla jednotná.

⁶⁰ Velekněz se ujal slova a zeptal se Ježíše: „Jak vyvrátíš tato obvinění?“ ⁶¹ Ježíš však mlčel a nijak se nehájil.

„Jsi Kristus, Boží Syn?“ dotíral velekněz.

⁶² „Ano, jsem,“ potvrdil Ježíš. „Uvidíte mne, jak sedím po Boží pravici a jak se vracím na zem z nebeských oblaků.“

⁶³ Teď velekněz roztrhl svoje vnější roucho na znamení pobouření a vykřikl: „Nač ještě svědky? ⁶⁴ Sami jste slyšeli, jak se rouhá. Co si zaslouží?“

Jednohlasně ho odsoudili k smrti. Někteří se vrhli dopředu, ⁶⁵ plivali na Ježíše, pak mu zavázali oči, políčkovali ho a křičeli:

„Hádej, kdo to byl, ty proroku?“ A také strážci ho začali bít obušky.

Petr zapírá, že zná Ježíše

⁶⁶⁻⁶⁷ Mezitím jedna z veleknězových služek uviděla Petra u ohně, prohlédla si ho a řekla:

„Ty jsi také jeden z těch, co chodili s tím Nazaretským Ježíšem!“

⁶⁸ „Nechápu, o čem mluvíš,“ zapíral. Vykradl se z nádvoří a tehdy poprvé zakokrhál kohout.

⁶⁹ Služka ho za chvíli opět zahlédla a začala vykládat okolostojícím: „Je to jeden z jeho přívrženců!“

⁷⁰ Petr to však znovu popřel.

Kdosi se na něj osopil: „Určitě k nim patříš, máš taky galilejský přízvuk.“

⁷¹ Tu se Petr začal dušovat a přísahal: „Neznám vůbec toho člověka, o kterém mluvíte.“

⁷² A právě tehdy zakokrhál kohout podruhé. To připomnělo Petrovi Ježíšova slova, že ho třikrát zapře, než kohout dvakrát zakokrhá. Vyběhl ven a propukl v pláč.

15

Židovská rada soudí Ježíše

¹ Brzy ráno velekněží s nejvyšší židovskou radou vynesli nad Ježíšem rozsudek smrti a poslali ho v poutech k římskému místodržiteli Pilátovi.

Ježíš je souzen Pilátem

² „Tak ty jsi ten král Židů?“ ušklíbl se Pilát.

„Jak říkáš,“ odpověděl Ježíš.

³ Velekněží ho u Piláta obvinili z mnoha zločinů. ⁴ „Co ty na?“ dal mu slovo místodržitel. „Co odpovíš na všechny ty žaloby?“

⁵ Ježíš však už ani nepromluvil, nehájil se. Divný zločinec!

Pilát vydává Ježíše k ukřižování

⁶ Vždy o Velikonocích amnestoval místodržitel podle volby lidu jednoho ze židovských vězňů.

⁷ Pro výtržnost a vraždu seděl ve vězení jakýsi Barabáš se svými kumpány.

⁸ Před Pilátovým sídlem se shromáždil dav a začal se dovolávat tradiční amnestie.

⁹ Pilát toho využil a promluvil k nim: „Chcete, abych propustil toho židovského krále?“ ¹⁰ Tušil totiž, že velekněží ho odsoudili k smrti, protože se báli jeho vlivu na lidi.

¹¹ Ale velekněžími navedená chátra žádala propuštění Barabáše.

¹² „Co tedy mám udělat s tím, kterému říkáte židovský král?“

¹³ „Ukřižovat!“ ozvaly se výkřiky.

¹⁴ „Ale za jaký zločin?“ namítal Pilát. Lůza však skandovala: „Na kříž! Na kříž!“

¹⁵ Pilát tedy ustoupil nátlaku davu, dal propustit z vězení Barabáše a Ježíše vydal popravčí četě, aby ho zbičovali a ukřižovali.

Římští vojáci se vysmívají Ježíšovi

¹⁶ Vojáci odvedli Ježíše na nádvoří vládní budovy a svolali celou rotu. ¹⁷ Oblékli ho do purpurové látky jako do královského pláště, spleli věnec z trní a posadili mu ho na hlavu jako korunu. ¹⁸ Začali ho výsměšně zdravit a volali: „Ať žije židovský král!“ ¹⁹ Bili jej holí do hlavy, plivali na něj a pak si zase před něj klekali a klaněli se mu.

²⁰ Když se dost pobavili, svlékli mu zase purpurový plášť, oblékli mu jeho vlastní šaty a vedli ho na popraviště.

Ježíš je veden k ukřižování

²¹ Ježíš nemohl těžký kříž sám unést. Do města právě přicházel jistý Šimon, rodák z Kyrény, a toho vojáci přinutili, aby mu pomohl. (Šimon je otec pozdějších křesťanů Alexandra a Rufa.)

²² Tak přivedli Ježíše až na popraviště, které se jmenovalo Golgota, což znamená Lebka.

²³ Nabídl mu víno s omamnou příměsí, ale on je odmítl.

²⁴ Pak jej přibili na kříž a losovali o jeho šaty.

Ježíš je ukřižován

²⁵ Poprava se konala v devět hodin ráno.

²⁶ Ježíšovu vinu oznamoval nápis nad jeho hlavou: „Židovský král“.

²⁷ Zároveň s ním ukřižovali dva zločince; jednoho po pravé a druhého po levé straně.

²⁸ Splnila se tak prorocká předpověď: „Je zahrnut mezi zločince.“

²⁹ Kolemjdoucí mu nadávali a vysmívali se mu:

„Tak tys nám chtěl zbořit chrám a za tři dny ho zase postavit? ³⁰ Když jsi tak mocný, pomoz si sám a sestup z kříže!“

³¹ Mezi posměvači byla i skupina významných kněží a učitelů zákona, kteří si mezi sebou říkali:

„Jiným pomáhal a teď je bezmocný. ³² Jestli je to opravdu Mesiáš, zaslíbený král Izraele, ať

sestoupí z kříže. To nás přesvědčí a uvěříme mu.“

A také zločinci na křížích mu spílali.

Ježíš umírá na kříži

³³ V poledne se náhle setmělo a zlověstné šero trvalo až do tří hodin.

³⁴ Ve tři hodiny odpoledne vykřikl Ježíš: „Eloi, Eloi, lema sabachtani?“ Jsou to úvodní slova dvacátého druhého žalmu: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“

³⁵ Někteří z přihlížejících mu nerozuměli a domnívali se, že volá na pomoc proroka Elijáše.

³⁶ Jeden z nich připevnil na hůl houbu nasátou kyselým vínem a přistrčil mu ji ke rtům se slovy: „Počkáme si, zda mu Eliáš přijde na pomoc.“

³⁷ Ježíš vykřikl ještě jednou a zemřel.

³⁸ V tu chvíli se opona, která zastírala nejsvatější místnost chrámu, roztrhla napůl od shora až dolů.

³⁹ Římský setník, který velel popravčí četě a byl svědkem Ježíšových posledních chvil, zvolal: „Ten člověk byl opravdu Boží Syn!“

⁴⁰ Zpovzdálí přihlížely některé ženy, mezi nimi Marie Magdaléna, Marie, matka Jakuba „malého“ a Josefa, a Salome. ⁴¹ Ty v něho uvěřily už kdysi v Galileji a od té doby mu sloužily. A byly tu i jiné ženy, které s ním přišly do Jeruzaléma.

Ježíš je pohřben

⁴² Nastával páteční večer, pro židy začátek sobotního svátku. ⁴³ Josef z Arimatie, vážený

člen velerady, který také vyhlížel Mesiášovu vládu, přišel odvážně k Pilátovi a žádal Ježíšovo tělo.

⁴⁴ Místodržitel se podivil, že by Ježíš tak brzy zemřel. Zavolal si velitele popravčí čety a zeptal se ho na to. ⁴⁵ Když mu to setník potvrdil, přikázal vydat Ježíšovo tělo Josefovi.

⁴⁶ Ten koupil plátno, a když sňali Ježíšovo tělo z kříže, zavinul je a uložil do vlastní hrobky, vytesané ve skále. Před vchod přivalili kamennou desku.

⁴⁷ Marie Magdaléna a Marie Josefova je sledovaly, a věděly tak, kde je Ježíš pohřben.

16

Ježíš vstává z mrtvých

¹ V sobotu večer, když skončil svátek, Marie Magdaléna, Jakubova matka Marie a Salome nakoupily vonné masti, aby jimi podle židovského zvyku potřely Ježíšovo tělo.

² Druhý den, již za svítání, šly ke hrobu. ³ Cestou hovořily o tom, kdo jim odstraní obrovský kámen, kterým byl vchod zatarasen.

⁴ Když tam došly, pohlédly na hrob a zjistily, že kámen už někdo odvalil. Vchod byl volný.

⁵ Vešly do hrobky a na pravé straně uviděly sedět mladého muže v bílých šatech. Ženy se ho velice lekly, ⁶ ale on jim řekl: „Nebojte se! Hledáte ukřižovaného Ježíše Nazaretského? Není tady, vstal z mrtvých. Podívejte se na místo, kam ho položili; je prázdné. ⁷ Jděte a ohlaste jeho učedníkům i Petrovi, že půjde

napřed do Galileje. Tam ho uvidíte, jak vám to před svou smrtí řekl.“

⁸ Ženy vyšly ven a utíkaly pryč, protože se vyděsily. Ze strachu o tom ani nikomu neřekly.

Ježíš se zjevuje Marii z Magdaly

⁹ Ježíš Kristus vstal z mrtvých časně ráno v neděli. Nejprve se ukázal Marii Magdaléně, ženě, ze které kdysi vyhnal sedm démonů. ¹⁰ Ta šla a oznámila to Ježíšovým učedníkům, které našla plačící a zoufalé. ¹¹ Vyprávěla jim, že Ježíš žije a že ho viděla, ale nevěřili.

Ježíš se zjevuje dvěma věřícím na cestě

¹² Pak se Ježíš za jiných okolností ukázal dalším dvěma, kteří odcházeli z Jeruzaléma. ¹³ Když ho poznali, vrátili se, aby to sdělili ostatním. Ale ani těm neuvěřili.

Ježíš se zjevuje učedníkům včetně Tomáše

¹⁴ Později se ukázal svým jedenácti apoštolům, právě když jedli. Káral je pro jejich nevěru a nechápavost, když odmítali uvěřit, že je živ.

Ježíš dává velké pověření

¹⁵ Pověřil je úkolem: „Jděte do celého světa a neste všem lidem radostnou zprávu: ¹⁶ Kdo uvěří ve mne a dá se pokřtít, bude zachráněn; kdo však neuvěří, toho Bůh odsoudí.

¹⁷ Věřící dostanou různé důkazy moci: budou mým jménem vyhánět démony a mluvit novými jazyky. ¹⁸ Bez nebezpečí budou brát do ruky hady a jedovatý nápoj jim neuškodí. Svým dotykem budou uzdravovat nemocné.“

Ježíš vystupuje do nebe

¹⁹ Po těchto slovech byl Pán Ježíš vzat do nebe a zaujal své místo po Boží pravici. ²⁰ Jeho apoštolové se rozešli do světa a všude zvěštovali radostnou zprávu o Kristu. Pán jim pomáhal a jejich slova potvrzoval mocnými činy.

Biblica® Open Slovo na cestu
Czech: Biblica® Open Slovo na cestu (New
Testament)

copyright © 1988, 2000, 2012 Biblica, Inc.

Language: čeština (Czech)

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Open Slovo na cestu™

Biblica® Open Czech Living New Testament™

Copyright © 1988, 2000, 2012 by Biblica, Inc.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Creative Commons License

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/ or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: “The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible.”

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Open Slovo na cestu™

Biblica® Open Czech Living New Testament™

Copyright © 1988, 2000, 2012 by Biblica, Inc.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 9 Apr 2023

e08837ce-c353-52fb-bc01-a0e3b12ace4c